

HABER MERKEZİNİN DİKKATİNE

2 Aralık 2011

BTK'nın İnternet Fitresi

RSF: “Sahte Filtreleme; Gizli Sansür Siyaseti”

İnternet Konferansı 30 Kasım'da İzmir'de açılırken Bilişim Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun (BTK) “Güveni İnternet” adına 22 Kasım'da uygulamaya soktuğu yeni merkezi filtre sistemi Türkiye'de ve uluslar arası planda sert tartışmalara neden oluyor.

Hak haberciliğiyle tanınan bianet sitesinden sonra, son olarak da Alternatif Bilişim Derneği, 4 Kasım'da Danıştay'da dava açarak, tercihe bağlı olsa dahi sahte düzenlemenin iptalini talep etti.

Filtreleme, resmi olarak bazı anahtar sözcüklerin sansür edilmesi yoluyla İnternet kullanıcılarını, özellikle de çocukları “şok edici” (“objectionable content”) korumayı amaçlasa da, gerçekleştirilen yeni bazı testler kimi sitelerin keyfi şekilde erişime kapatıldığını ortaya koydu.

Uluslar arası **Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF)**, filtreleme yoluyla önlem geliştirilmesiyle uluslar arası sözleşmelerin ihlal edileceği konusunda uyarıda bulundu.

“BTK, tercihi İnternet kullanıcılarına bırakarak sansür yapmaktan kurtulduğuna inandırmak istiyor. Filtreleme uygulamasıyla İnternet bağlantısının daha güvenli hale geldiğini ileri sürmek yüzüstüce bir yalandır. Belirli sitelere erişim pekala kapalı kalır ancak kullanıcının İnternet erişimi daha güvenli hale gelmez. İnternet kullanıcılarını, özellikle de çocuk ve gençleri, pornografiye karşı korumayı amaçlamak övgüye değerdir. Ancak filtreleme çözümü buna uyumlu olmadığı gibi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin de yakın zamanda bildirdiği üzere (<http://fr.rsf.org/union-europeenne-le-filtrage-du-net-porte-atteinte-28-11-2011,41471.html>), özellikle de aşırı filtremeye başvurmak suretiyle, ifade özgürlüğünü de tehdit ediyor.”

RSF, “Amaç sadece pornografik karakterli içerikleri filtrelemekse o zaman, örneğin, Kürt ayrılıkçı harekete ilişkin terimler neden sansür edilecek anahtar sözcüklerin oluşturduğu kara listede yer alıyor?” diye de sordu.

Düzenlemeni yürürlüğe girmesini de tepkiyle karşılayan RSF, “Gizli sansür politikasını kınıyoruz. BTK Türkiye’de İnternet sansürünü (<http://fr.rsf.org/surveillance-turquie,39738.html>) daha da ağırlaştırın bu düzenlemeyi terk etmeli” şeklinde açıklama yaptı.

“Telekomünikasyonu denetleyen birimleri İnternet sansüründe yarışmaya bir son vermeye çağırıyoruz. İnternete özgürce erişim herkes için güvence altına alınmalı; neyin şok edip etmediğine dair karar devletin değil ailelerin özgür tercihine bırakılmalıdır”.

İnternet filtresine sıcak bakan kullanıcılar, “aile” ve “çocuk” profillerinden birini tercih etmeleri gerekiyor. Şu aşamaya kadar, 11,5 milyon İnternet kullanıcısından sadece 22 bini buna rağbet etti. İnternet erişim sağlayıcıları (FAI), müşterilerine bunu önermek zorundalar. Diğer “şüpheli” portallar gibi, pornografik siteler de daha önce mahkeme kararlarıyla erişime kapatılırlardı. Söz konusu içerikler bundan böyle, talepte bulunmuş İnternet kullanıcılarının yerine, RSF’nin de açıklık getirilmesini talep ettiği net olmayan bir prosedüre göre otomatik şekilde filtrelenecekler.

Filtreleme kriterlerinin ne olacağına, çoğu hükümet kaynaklı 11 üyeden oluşan bir komisyon karar verecek. Böylece, bu komisyonun bağımsızlığı ve tarafsızlığı tartışma konusudur. Komisyon, “zararlı” (İngilizce “harmfull”) görülen aralarında “pornografi”, “seks”, “Verbot” (Almanca “yasak”), Türkçe “kaynana”, “ensest” ve hatta “gay” sözcüklerinin de bulunduğu 130 anahtar kelimedenden oluşan bir liste geliştirdi.

Bu tür ayrımcı karışımlar, homofobik bir iklimi tahrik ederek sansürü sıradan haber sitelerine doğru yaygınlaştırmaktan başka bir işe yaramayacaktır. Türkiye’de yasak olan PKK gibi ayrılıkçı siyasi gruplara ilişkin anahtar sözcükler de filtreleniyor. Bu da, BTK’nın hedefinde sadece pornografik içeriklerin olmadığını açık şekilde gösteriyor.

Açıktır ki, yetkililerin resmi olarak hedefinde olan sitelerin yanı sıra, birçok başka site de kendisini sansür filesinin içerisinde bulacak. Google, sosyal ağlar ve haber siteleri bu aşırı erişime kapatmadan etkilenebilecekler.

İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Rektör yardımcısı Prof. Dr. **Yaman Akdeniz**, “keyfi bir düzenleme”ye tepki gösteriyor.

Aynı zamanda www.cyber-rights.org sitesinin de kurucusu olan Akdeniz, RSF muhabetine, “İnternet yavaş yavaş otoritenin kontrolü altına giriyor. Bunun (Filtrelemenin) opsiyonel (tercihe bağlı) olması, yol açabileceği sorunlardan arındığı anlamına gelmez. İfade özgürlüğü ve demokrasi adına hukuki girişimlerimizi sürdüreceğiz” dedi.

Akdeniz'e göre, filtreleme için "çocuk" profilini tercih eden İnternet kullanıcıları evrim teorisinin savunucusu Richard Dawkins'in (<http://richarddawkins.net/>) sitesine erişemezken yaratıcılık tezinin savunucusu Adnan Oktar'ın (<http://www.harunyahya.org/>) sitesine girebiliyorlar.

RSF muhabiri de, kullanılan profile göre hangi domain adreslerine erişimin olduğu gösteren Güvenli Net (http://www.guvenlinet.org/tr/domain_sorgula.html) sitesi aracılığıyla çeşitli testler gerçekleştirdi.

Azınlıklarla ilgili çeşitli programlara yer veren İstanbul'dan **Yaşam Radyo**'ya ait <http://yasamradyo.com.tr/> sitesine çocuk profilinden erişim olmadığı ortaya çıktı. Söz konusu paketten video paylaşım sitesi olan **YouTube**'a veya **Facebook**'a da erişim mümkün gözüküyor. "Aile" paketini tercih eden İnternet kullanıcıları sosyal mecraya talep ilettikleri takdirde erişebiliyorlar. Akdeniz, beş yaşındaki bir çocuğa **YouTube** sitesini yasaklamanın anlaşılabileceğini ancak erişkinliğe yakın çocuklara bunu yasaklamayı abartılı buluyor.

Türkiyeli İnternet kullanıcıları, BTK'nın bu yeni girişimine kayıtsız kalmıyorlar. İnternet sansürüne karşı www.seninyuzunden.org sitesi, 2 Aralık'ta son bulacak İzmir Konferansı dolayısıyla, onları gözleri bantlı fotoğraflar göndermeye davet ediyor.

Türkiye, RSF'nin 11 Mart 2011'de yayımladığı "İnternet Düşmanları" raporunda (<http://fr.rsf.org/surveillance-turquie,39738.html>) "Gözlem altındaki ülkeler" arasında yer alıyor.